Літературні ігри на уроках української літератури під час вивчення творчості письменників «Розстріляного відродження»

Головань Н.М.,
учитель української мови та літератури Торезького навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І-ІІ ст.№1 – ліцей «Спектр»

«Автора! Автора!»

Групам учнів пропонується однаковий набір карток із прізвищами (псевдонімами) письменників, об'єднаних за якимось принципом (письменники кінця XIX століття, письменники української діаспори тощо). Другий набір складається з карток, що містять назви творів цих авторів. Гра проводиться як змагання між групами: хто швидше і не приспускаючись помилок поєднає назви творів і їх авторів.

Зразок комплекту гри **"Письменники Розстріляного відродження"**:

1. Письменники

Микола Хвильовий	Григорій Косинка	Микола Куліш	Валер'ян Підмогильний

2. Назви творів:

Мати	97	Місто	Санаторійна зона	В житах
Сентименталь-на історія	Мина Мазайло	Я Романтика)	Народний Малахій	Вальдшнепи
Анархісти	На буряки	Невеличка драма	Хулій Хурина	Фавст
Камо грядеши	Патетична соната	Проблема хліба	На золотих богів	Кіт у чоботях

«Віднови цитату»

Учням пропонується відновити цитату з літературного твору, назвати героя, що її висловив, а також автора і назву твору. Звичайно, потрібно брати найбільш яскраві висловлювання, що легко впізнаються учнями. Зокрема серед творів, що містить величезну кількість оригінальних висловів, що легко можна ідентифікувати, можна назвати комедію М.Куліша "Мина Мазайло", наприклад:

"Доводи? Будь ласка, доводи. Да єтого нє может бить, потому што…(*єтого нє может бить нікада*)" (Тьотя Мотя)

"Їхня українізація – це спосіб виявити всіх нас, українців, а тоді…(*знищити разом, щоб і духу не було*)" (Дядько Тарас)

"Ще як я підходив до загсу – думалось: а що, як там сидить не службовець, а … (*українець*)"(Мина Мазайло)

"Ой Улю, ой Улюню! Коли ти мене любиш, зроби так, щоб… (*Мокій закохався у тебе*)" (Рина)

"Зрозуміла, слава тобі господи, та жаль… (*тільки, задом*)"(Дядько Тарас про Тьотю Мотю)

"По-моєму, прілічнєє бить ізнасілованной, нежелі… (*українізірованной*)" (Тьотя Мотя)

Цю гру можна застосовувати як індивідуальне завдання, так і для групової роботи, варіюючи кількість запитань і їх складність. Уривки цитат записуються на картки.

«Хто зайвий?»

Учням пропонують картки із записаними на них групами персонажів із певного літературного твору. Серед них – один персонаж, що "заблукав". Необхідно його знайти і назвати, з якого він твору, наприклад:

Мокій, Рина, Баронова-Козино, Стаканчик, Мина Мазайло, Уля, дядько Тарас, Мотрона Розторгуєва. (Зайвий – Малахій Стаканчик із твору М.Куліша "Народний Малахій")

«Кросворд до творчості Григорія Косинки»

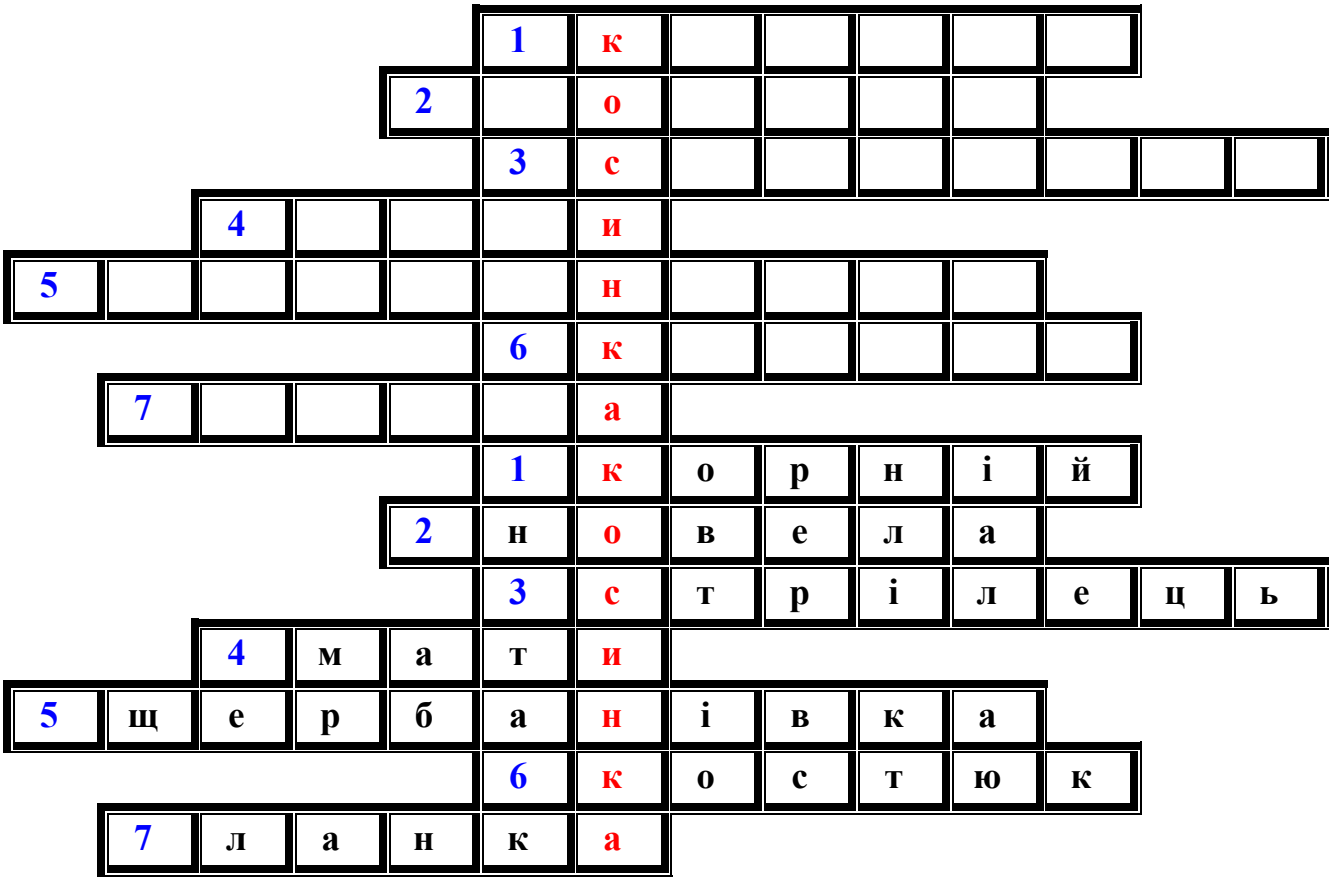

Запитання:

1. Ім'я головного героя твору Г.Косинки "В житах".
2. Один із жанрів творів письменника.
3. Справжнє прізвище Г.Косинки.
4. Назва відомої новели митця.
5. Назва рідного села письменника.
6. Хто є автором цих спогадів про Г.Косинку: "…Я нікого з письменників більше й пізніше не знав, щоб свою прозову річ міг читати напам'ять. Та й ще й як читати! З таким природним перевтіленням у характери, в психологічні нюанси героїв. Ні, то була містерія художнього читання! Публіка сиділа, як загіпнотизована."
7. Назва літературного угруповання, організатором якого разом із Є.Плужником та В.Підмогильним був Г.Косинка.

Правильному розгадуванню кросворда допоможе ключове слово, записане червоними буквами.

«Шифровка»

Учням пропонується список прізвищ (псевдонімів) письменників. Кожне прізвище має відповідний номер, наприклад:

1. М.Куліш;

2. Г.Косинка;

3. М.Хвильовий;

4. В.Підмогильний

Далі викладач зачитує словесний портрет письменника, вислів про нього тощо і пропонує визначити, про кого ж іде мова. Відповідь учні не записують, а фіксують тільки порядковий номер.

"Автор першого українського урбаністичного роману, …" (В.Підмогильний)

"Драматург, автор "комедії про українізацію і міщанство, …"" (М.Куліш)

"Письменник, що був лідером ВАПЛІТЕ, …" (М.Хвильовий)

"Письменник, майстер жанру новели, автор творів "В житах", "На буряки"…" (Г.Косинка)

"Автор сатиричних памфлетів "Камо грядеши" і "Апологети писаризму…", …" (М.Хвильовий)

Учні отримують запис: 4; 1; 3; 2; 3.

Їм пропонується таблиця, де кожна цифра відповідає певній букві:

а - 3	б - 9	в - 2	г - 25	ґ - 16	д - 7	е - 17	є - 12
ж - 15	з - 19	и - 26	і - 23	ї - 28	к - 31	л - 1	м - 20
н - 10	о - 5	п - 29	р -32 ґ	с - 4	т - 13	у -21	ф - 30
х - 18	ц - 11	ч -24	ш - 6	щ - 14	ь - 27	ю -8	я 22-

Правильно "розшифрувавши" запис, учні мають отримати ключове слово (словосполучення або й маленьке речення, залежно від кількості запропонованих викладачем запитань).

У нашому прикладі слово-ключ – "слава".

«Перетинки»

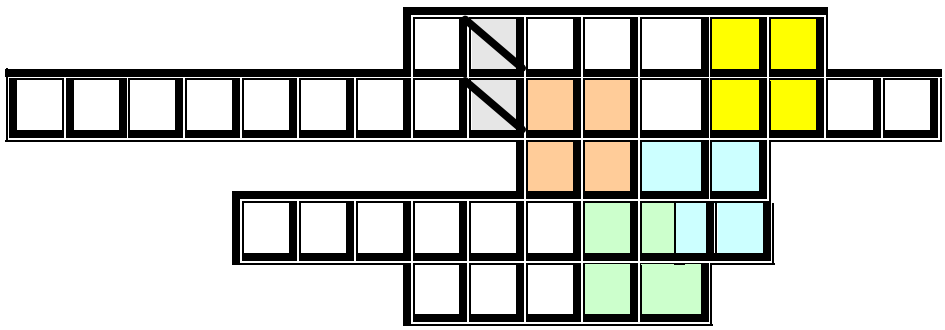

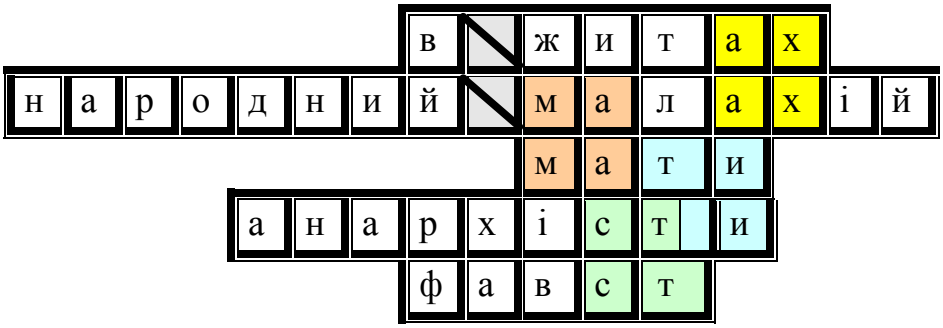

У цьому кросворді – назви творів Г.Косинки. Якщо назва складається з двох слів, то між ними знаходиться перекреслена клітинка сірого кольору. Зони, що поєднують сусідні слова і позначені одним кольором (жовтим, коричневим, блакитним або зеленим), містять однаковий буквений склад.